

DEBATT

Telefon: 76 06 78 00

Nettavis: lofotposten.no/debatt

Alvorlig varsel

LEDER

Mellomledere kvier seg for å varsle toppladelsen om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. En bredt anlagt undersøkelse fra Arbeidsforskningsinstituttet viser at tendensen til å tie har økt de senere årene og nå er mer utbredt enn man har trodd, i så vel offentlig som privat sektor og i organisasjonslivet.

Av dem som har opplevd tvilsomme ting i sin virksomhet, svarer hele 25 prosent at de unnlot å melde fra. Og begrunnelsen er det ikke så vanskelig å gjetten seg til: Toppladelsen ønsker ikke at slike forhold tas opp, kritikk oppfattes som illojalt, varsling kan få konsekvenser for egen situasjon og karriere, herunder frykt for å miste jobben.

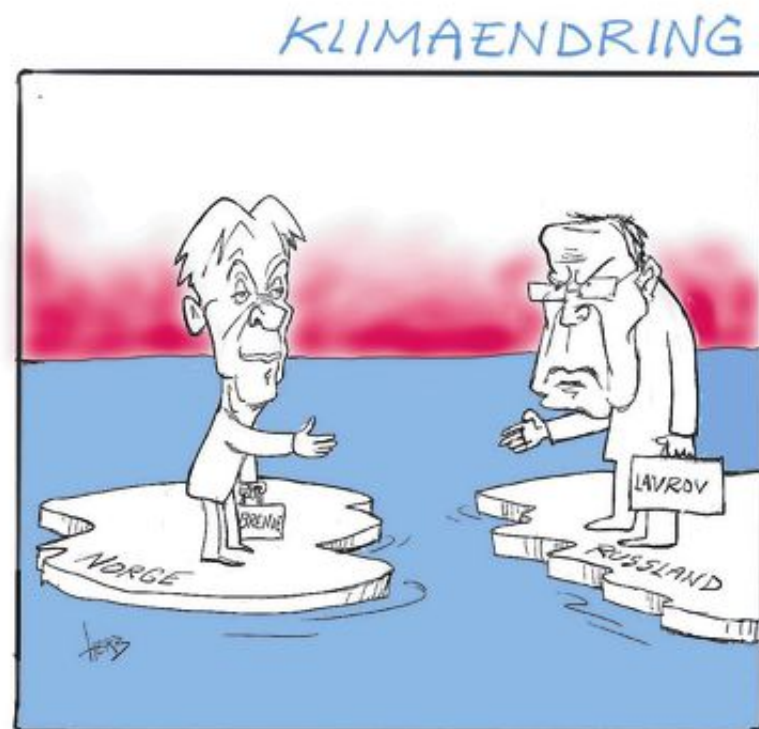
På enkelte arbeidsplasser innledes det nærmest automatisk oppsigelsesprosess mot ansatte som er kritiske, hevder Audun Ingvarsen i arbeidstagerorganisasjonen Lederne, som har bestilt undersøkelsen. Flere varslingsaffærer har versert i mediebildet, med Monika-saken i Bergenspolitiet blant de alvorligste - noe som har bidratt til å løfte opp temaet på lovgivernes dagsorden. Desto mer urovekkende at ukulturen fortsatt lever og blomstrer i et slikt omfang. Ordet «etikk» må brukes til mer enn pynt i årsberetninger og festtaler.

Nå kan det sikkert også påvises noen gråsoner mellom varslings og interessekamp, og mellom varslere og kverulanter. Utslagene i undersøkelsen er imidlertid så klare, at de ikke lar seg fortolke bort: Folk er blitt reddere for å si i fra. Og uansett effektivitetspress eller andre forklaringer, må den negative trenden brytes og varslervernet sikres. Arbeidsmiljøloven gir ikke bare ansatte en rett, men i visse tilfeller også en plikt til å varsle, og gjengjeldelse overfor varslere er et lovbrudd.

Like sentralt i loven står passusen om at enhver arbeidsgiver aktivt skal bidra til at «ytringsfrihet og varslings blir en naturlig del av virksomhetens arbeidsmiljøarbeid». Men slike paragrafer, og prosessen med ytterligere å skjerpe lovens bokstav, har begrenset effekt dersom toppladelsen ikke vil eller kan forstå lovens ånd. Myndigheter og arbeidslivsorganisasjoner må i fellesskapet holde trykket oppe for å sikre en sunn varslerkultur. Og som et bakteppe: I det moderne arbeidslivet anses etikk som et konkurransefortrinn.

Ordet «etikk» må brukes til mer enn pynt i årsberetninger og festtaler.

Opphevelse av trålerpliktene: Et gufs fra framtida?

LESERBREV

Rødt i Nordland

■ Viktige elementer i dagens nasjonale lovverk innenfor offentlig forvaltning vil stå seg langt inn i framtida - om det opprettholdes. Det er ikke hver dag at Rødt som et systemkritisk og sosialistisk parti gir slik attest. Det vi tenker på, er først og fremst bestemmelser i Havressursloven:

■ «Formålet med lova er å sikre ei berekraftig og samfunnsøkonomisk lønsam forvaltning av dei villlevande marine ressursane og det tilhøyrande genetiske materialet og å medverke til å sikre sysselsetjing og busetjing i kystsamfunna.» og «Dei villlevande marine ressursane ligg til fellesskapet i Noreg.»

■ Dersom lovverket ikke håndheves, er verdien av teksten tilnærma verdiløst.

■ Den massive motstanden mot H/Frp-regjeringas forslag om opphevelse av trålerpliktene, er derfor uhyre viktig ikke bare for å redde landindustrien på Melbu, i Stamsund og 4 samfunn i Finnmark. Kampen om disse trålerkvotene som har pågått et par ti-år, og under ulike regjeringer, er svært viktig for alle marine ressurser, alle kystsamfunn og hele nasjonen.

■ Når fiskeriminister Per Sandberg så utilsørt argumenterer for å gi folkets lovfesta eiendomsrett til de marine ressursene til store private eiere med kun en hensikt - å få best mulig resultat på bunnlinja - viser han at det fins nesten ingen grenser for hva vi kan vente oss i framtida. Regjeringas argumentasjon er et iskaldt gufs fra ei mulig framtid!

■ At dette kan stoppes, viser den massive motstanden. Å overføre store deler av en evigvarende ressurs til det åpne, kapitalistiske markedet, er ikke annet i våre øyne enn kriminalitet begått av dagens regjering. Det er eiendom som ranes fra kystfolket på tross av lovverket.

■ Eidesen-utvalgets innstilling om nytt kvotesystem som regjeringa har lagt ut til høring, trekker heilhetlig sett i samme retning. Det gjelder også andre deler av næringa. Angrepene er massive. Hvor lenge skal vi la oss narre og ha tillit til ei regjering som så tydelig ønsker å trampe på folkets eiendom?

■ Det som er i ferd med å skje med fiskeressursene har allerede skjedd innen havbruk. Ei næring med lokalt eierskap og verdiskapning i utgangspunktet er, med noen unntak, blitt et stort globalt investeringsobjekt for internasjonale selskaper. Regjeringas forpliktelser i forhold til miljø og lokal, bærekraftig

produksjon, er underordnet nettopp disse kreftene.

■ Dersom de villlevende ressursene ikke skal ende opp på samme måte, må vi evne å se de virkelige drivkreftene på den store samfunnsarenaen. Svært mye makt ligger utafor regjering og Storting. Men det er tydelig forskjell på om de sentrale folkevalgte lar seg åpent styre av store kapitalinteresser, eller om de anser seg for folkets representanter i forvaltning av våre felles eiendommer. Det gjelder også å utnytte de mulighetene som er innenfor dagens system. Ulike regjeringer har valgt feil side med H/Frp-regjeringa som de verste.

■ Årets stortingsvalgkamp står ikke minst om nettopp dette. For første gang har Rødt en reell mandatsjans i Nordland. En stortingsrepresentant fra Rødt vil sette søkelys både på ressursranet og andre sider ved samfunnsutviklinga som går i feil retning, og stå sammen med de folkelige kreftene for en ny politisk kurs.

Synne Bjørnbæk, Bodø,
Magne Jensen, Bodø,
Tormod Stensland, Steigen,
Laura Johanne Olsen, Vågan,
Odd Nicolaisen, Vestvågøy,
Christoffer Ellingsen, Sortland,
Gunnar Aarstein, Vågan,
Geir Jørgensen, Hadsel,
Elisabeth Anette Olsen, Kjøpsvik,
Stephan Johan Baines, Røst